

ՏԱՍՆ ԵՒ ԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄԱՆԿ

Տարեկան գինը 10 բուլլի, կես տարվանը 6 բուլլի.
Առանձին համարները 7 կոպեկով.

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան միջոցով.
Մեր հասցեն. Тифлисъ. Редакция «Мшакъ».
Կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».

Խմբագրությունը լաց է առաւտան 10—2 ժամ
(բայել կիրակի և եօն օրերից)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լիզուով.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
խրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ.

ԲՈՎԱՆԴԱՎՈՒԹԻՒՆ

Ինչ ապագայ է սպասում Պարսկաստանին.—
Գիտութեան ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Գիտութեան հիմնական խնդիրները. Նամակ Արդիւնայից. Նամակ խմբագրին. Ներքին
լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Հայ գաղթական-
ները Ամերիկայում. Արտաքին լուրեր.—ԽԱՌՆ
ԼՈՒՐԵՐ.—ՀԵՌԱՎԻՐՆԵՐ.—ԲՈՐՍՍ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒ
ԹԻՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. ՋԼԷԲ.

ԻՆՉ ԱՊԱԳԱՅ Է ՍՊԱՍՈՒՄ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՆ

Մշակի՝ անցիալ համարի բանասիրա-
կան բաժնում մենք տպել ենք Թէհրանի
մեր թղթակցի ընդարձակ և հետաքրքրի
նամակը։ Մի կողմ թողնելով նամակի այն
մասը, որը վերաբերվում է Միջագետքում
խանի գործին, մենք կուզենայինք մի
փոքր կանգ առնել այստեղ թղթակցու-
թեան այն մասի վրա, որը շուրջփում է
անգլիացիների ազդեցութիւնը Պարսկաստա-
նի անտեսական այժմեան վիճակի վրա։
Ճշմարիտ է, այն բաղաժնի արտոնու-
թիւնները, մենաշնորհներն ու կոնցէսիա-
ները, որ վերջին ժամանակները ձեռք են
բերել Պարսկաստանում անգլիական ընկերու-
թիւնները, առաջին հայեացքից, ինչպէս և
պարզ է, մեր թղթակցից, միմիայն այն
հետեւանքը կուենան, որ կը քամեն, կը
ծծեն երկրի բոլոր ներքին ուժերը յօգուտ
անգլիացիների։ Սակայն մի բան չը պէտք է
մոռանալ, այդ այն է, որ պարսկի ժողո-
վուրդը, առանց այդ արտաքին զարկի միշտ
անշարժ, թմրած կը մնար. նա ինքն, ա-
ռանց այդ օտար ազդեցութեան, ոչինչ բա-
նում մի մազի չափ առաջադիմութիւն չէր
անի, և միշտ կը մնար նոյն անշարժ վիճա-
կի մէջ, որի մէջ և մնացել է դարերի ըն-
թացքում։ Ընդհակառակն, այժմ տեսնելով
թէ որչափ առաջ են գնում անգլիացիք
երկրի բոլոր ասպարէզներում, պարսիկ ժո-
ղովուրդը նոր է հասկանում մրցման օ-
րոշումն ու անհաշտութիւնը, նոր է
սկսում իր զարեւոր թմրութիւնից և
սկսում է ընդդիմութիւն ցոյց տալ։ Արդէն
այդ ընդդիմութիւնը նրանումն է արտա-
յայտվում, որ պարսիկ վաճառականները

կազմում են ակցիոներական ընկերութիւն-
ներ և սկսում են մրցել «կայսերական
բանկի» հետ։

Առհասարակ, եթէ մի ժողովուրդ, թէև
երկար ժամանակ քնած, թմրած դրութեան
մէջ է եղել, բայց այդ ժողովուրդը ընդու-
նակ է արթնանալու և ժամանակով նորեկ-
ների ձեռքից խելու նրանց բռնած բոլոր թէ
տնտեսական և թէ հասարակական ասպարէզ-
ները, պէտք է ուրախանալ այդ դիպու-
ածում որ օտարները մուտք գործելով երկրի
մէջ, իրանց բազմակողմանի գործունէու-
թեամբ առիթ են տալիս երկրի ընդ ժողովու-
րդին ժամանակով արթնանալու, մի տեսակ
կենդանի օրինակ են լինում նրա համար,
հանդիմանում են որպէս բարոյական խթան-
քնի անշարժ տարրը իր դարեւոր թմրու-
թիւնից դուրս բերելու։ Այդպէս է սկսվել
շատ երկիրներում քաղաքակրթական առա-
ջին շարժումը, այդպէս են հանդէս եկել
առաջադիմութեան առաջին նշանները...
Եթէ ժողովուրդը ընդունակ է առաջ գնա-
լու և անկեղծ կերպով իրացնելու ընդհա-
նուր մարդկային քաղաքակրթութեան բա-
րիքները, օտարների մրցումը միմիայն առ-
ժամանակ կը փնտէր այդ ժողովուրդին, իսկ
ապագայում տանապատիկ աւելի օգուտ
կը տայ նրան, քան թէ եթէ ոչ ոք չարթն-
նացնէր նրան և միշտ թողնէր նրան իր
նախկին անշարժ վիճակի մէջ։

Իսկ եթէ ժողովուրդը օտար մրցման
առջևն էլ աննդունակ է արթնանալու, —
այն ժամանակ մի և նոյն է վաղ թէ ուշ
նա պէտք է սպասել իր բոլոր ուժերը
ապարդիւն, մեռելային կեանքի մէջ։

Ինչ և իցէ, իր այժմեան միապետին է
պարտական Պարսկաստանը, որ փորձ է
փորձվում կենդանացնել, վերանորոգել երկրի
հայ հասարակական, տնտեսական և պետա-
կան թմրած օրգանիզմը, ջանքեր են թափ-
վում այդ ըստ երևոյթին անկենդան, դա-
րերից ի վեր մի տեսակ լեթարգիական
քնի մէջ մնացած մարմնին ներշնչել նոր
կեանք, նոր սյգ, նոր հոգի, նոր շունչ...

Իր սեփական ինքնիշխանիւր, որ և է
գործնական նախաձեռնութիւնը կորցրած
երկիրը վերանորոգելու, նրան դէպի նոր
քաղաքակրթական ասպարէզը մղելու հա-

մար՝ հաստատակամ վերանորոգիչը չէ կա-
նող յապաղել, մտածելով թէ գուցէ ժողո-
վուրդը, փոխանակ կենդանանալու, կընկճի
վերանորոգիչ շունչի ազդեցութեան տակ։
Նա պէտք է զարկ դարկի ետեւից հասցնէ
երկրին... Իսկ թէ ինչ կը լինի ապագա-
յում—դա իրան ժողովուրդի ինքնագործու-
թեան ներքին ուժի չափից կախված կը
լինի՝ իրացնել, իր մէջ մարմնացնել, թէ
կրանից վիճել ժամանակակից համամարդ-
կային քաղաքակրթութեան բարիքները։

Ինչ և իցէ, անուրանալի է, որ Պարս-
կաստանը այս յօպէիս ճշմարտամի մէջ է
գտնվում։ Պարսից այժմեան Շահը, բուն
արեւելեան վերանորոգիչ խանդով, անընդ-
հատաբար զարկ դարկի ետեւից է հասց-
նում երկրի թմրած, դարեւոր անշարժ
մնացած կեանքին։ Գուցէ Պարսկաստանի
միակ տարրը հայերն են, որոնք այս օրվա-
նից արդէն ընդունակ են գնահատել այդ
վերանորոգիչ տենդային գործունէութեան
լինելի բարեբար հետեւանքները, բայց
հայերը Պարսկաստանում նախ շատ ասկա-
ն են թուլ և չունեն էլ բաւականաչափ
գործնական ազդեցութիւն երկրի վիճակի
վրա։ Իսկ թէ իրանք պարսիկները, երկրի
մէջ մեծամասնութիւն կազմող տարրը, ինչ-
պէս կը վերաբերվին դէպի մոյցմովոր վերա-
նորոգիչութիւնները, որչափ ընդունակ կը
հանդիսանան իրացնել եւրօպական քաղա-
քակրթութիւնը, —այդ ցոյց կը տայ մեզ
գուցէ շատ մօտիկ ապագան։

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՆՈՒ ՀԻՄԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ընդհանրապէս ամեն մի հեղուկ, որքան էլ որ
նա պարզ և հասարակ քաղաքութիւն ունենայ,
ընդունակ է աննպատակ հանդամանքներում և
պայմաններում գտնված ժամանակ փոխել իր
այս կամ այն յատկութիւնը և երեւմն էլ միան-
գամայն փոխաւ. իսկ գինին, որը բարդ կազմ-
ւածք ունեցող հեղուկ է և քնքոյշ, աւելի քան ըն-
դունակ է զանազան փոփոխութիւններին ենթարկ-
վել։

Ընդհանրապէս անգիր արած խոսքերովը վա-
խեցնել... դու այնտեղ ունես 10 կով, 50 ոչ-
խար և այդ, 3 ձի, 4 գոմէշ և աւելի քան 6
եղջեր...

—Սպասիր, ընդհանրաց Շերիֆը—թոյլ տուր
ինձ խօսել, առ այժմ մի բարկանայ, իսկ յետոյ,
եթէ կուզես, ծախիր անասուններս ու ուզածդ
առ...

—Եւ կը ծախեմ, գուցա հարկահանը—կը ծա-
խեմ անխնայ. Շերիֆ աղա ես, ինչ ես, քեզ
նման շատախօս մօլլաների շատ ենք հանդի-
պել... ասա ինձ տաք կաթ տան, շուս... յարեց
նա կամենալով այդ մանջվրով վախեցնել ծե-
րունուն։

Ասեց, աւելի ես կնճեց ղէմքը և նստեց ա-
լիւրի տուրակի վրա։

—Կաթ տուր էֆէնդին, զիսկ քեզ հետ կա-
նան, յետոյ հանդարտութեամբ կոթնից փայտին
և ասեց.

—Ախր, իղիզդին էֆէնդի—միգից այժմ ոչ ոք
անգիտակ չէ, որ զամլուրի տուրքը 3 1/2 դուրուշ
է՝ զլիքից։

Հարկահանը ցատկից նստած տեղից, նա երբեք
չէր կարող երևակայել, որ մի գիւղացի յանգիւ-
ղամուրի գինը գիտնալ և մանաւանդ արտասա-
նել իր առջև։

—Ինչպէս, գուցա նա—3 1/2 դուրուշ։

—Այո, շարունակեց ծերունին—ոչ ոք նաև
անգիտակ չէ, որ օրէնքով չեն վճարում տուրք
սատկած անասունների, ինչպէս և մեռած մարդու
համար... բացի դրանից, չեն վճարում տուրք

վելու, և այդ փոփոխութիւնները, որոնք ազդում
են գինու գնին, համի և թնդութեան վրա՝ կոչ-
վում են գինու հիւսնութիւններ։ Օրինակ՝ գի-
նին պիտի լինի պարզ, չորըղուն, դուրեկան հա-
մով և հոտով։ Եթէ այդ յատկութիւններից մէկն
ու մէկը կամ մի քանիսը միաժամանակ պակա-
սում են, ասել է թէ գինին իր բնական դրութեան
մէջ չէ գտնվում, նա հիւսնոյ է։

Գինեգործի հմտութիւնն այն պիտի լինի, որ
աշխատի նախատեսել այն հանգամանքները, որոնք
կարող են ազդել գինու վրա և հիւսնոյացնել,
ու գործադրել այն միջոցները, որոնցով վտանգի
առաջն առաւելուց կարելի է առնել։ Հիւսնոյացած
գինին, որքան էլ որ նա յետոյ մաքրած լինի, չէ
կարող մրցել առողջ գինու հետ։

Գինիներից սպիտակը աւելի է ենթակայ
հիւսնութիւններին, քան թէ կարմիրը, ուստի
ամենից առաջ կը նկատագրենք սպիտակ գինու
հիւսնութիւնները և ապա կանցնենք կարմիր
գինուն։

1) Պարարտանալը։
Պարարտացած գինին գոյնը փոխում է, համը
կորցնում է և բաժակ լցնելիս ծոր է տալիս,
որը նշան է գինու թանձրացած դրութեան։

Պարարտանալու հիւսնութիւնը պատահում է
այն գինիների հետ, որոնք ստացված են շատ հա-
տած խողովներից։ Իսկ այդպիսի խողովների
գիւնների մի որոշ տակտը հոտած է լինում,
հետեւապէս և նրանից ստացված շիւրան քաղցր չէ
կարող լինել։ Բացի այդ հոտած խողովից սկիզբն
է առնում մի այլ ֆերմենտացիա, որի պատճա-
րով գինու մէջ առաջ է գալիս բնական տա-
միկներ և գինին թանձրացնում են։

Գինու պարարտանալու առաջն առնելու համար
ամենազօրեղ և վստահելի միջոցը գինին տաքաց-
նելն է, *) իսկ դրանից յետոյ կարելի է դիմել
դառնի խառնուրդին և սոսնձելուն (գինու-
գործութեան մէջ սոսնձ ասելիս պէտք է հաս-
կանալ ձկան սոսնձ, «բիլիւն» կէլէ)։ Նոյնպէս
պէտք է աշխատել գինին թնդեցնել մեր արդէն
նկատագրած ձեւերով։

2) Կապուտի խիւր։ Կան գինիներ էլ,

*) Գինու տաքացնելու մասին կը խօսենք յա-
ջորդ յօդուածում։

եղան, գոմէշի ու ձիու համար, որովհետեւ սրանք
երկիրը մշակողներ լինելով, աղատ են ամեն
տուրքից... այժմ, էֆէնդի, երբ օրէնքը կայ, ես
զարմանում եմ թէ ինչ ոյժով դուք բոլորը կա-
մենում էք զամլուրի 3 1/2 դուրուշը 10 դուրուշի
զարմանել, սատկածները կենդանացնել և երկիր
մշակողները զամլուրի ենթարկել... համեցը,
կաթը խմէք։

Այդ միջոցին ծերունու մեծ թուրը ներկայաց-
նում էր հարկահանին հոգե թափ մէջ լցրած
տաք կաթ։

Հարկահանը ետ մղեց ամանը, շուտով էր և
կարծում էր թէ երազումն է։

—Ինչպէս, մուսուց նա—ինչ ոյժով... օրէնքի
ոյժով, օրէնքի։

—Օրէնքի ձայնը մեզ էլ է հասնել։

Հարկահանը ցատկից տեղից, հեռացաւ մի
քայլ, և գոչեց.

—Մենք, մենք գիտենք օրէնքը գործադրել...
օրէնքի ձայն... սուտարներ, դարձաւ նա գինուոր-
ներին—կարեցէք այդ ձայնը... նա դուր չէ գա-
լիս ինձ։

Սուտարները առաջացան։

—Այդպէս, ժպտեց գոնաթափ ծերունին—
օրէնքի ձայնը ձեզ դուր չի գալիս... ես իմ ա-
սեցի, յարեց նա—ահա ես, բռնէք ինձ, ինչ որ
կուզէք արէք, ահա տունս և տաւարներս, ծա-
խեցէք, եթէ օրէնքը թոյլ է տալիս։

Հարկահանը յանկարծ սթափվեց ծերունու այդ
վճռական խօսքերից, վախեցաւ, որովհետեւ իսկոյն
մտածեց իր բռնկվել ընթացքի հետեւանքը։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՋԵԼԵԲ

Շերիֆը մտել էր տանուսը, այնտեղ նրա
թուռիկները փորտող տալով մօտեցել էին իրան,
մէկը մօրուքի հետ էր խաղում, երկրորդը նրա
ցուպին յենվելով՝ աշխատում էր բարձրանալ դէպի
զիւրը, իսկ երրորդը թըռու և կրծած մի խնձոր
պարզում էր իր ծերունի պապին։
Կանայք երեսները կիսովին ծածկած, կերակու-
րի պուտուկները իջեցնում էին թոնիրը, իսկ
աստիակները մի կողմում նստած, աշխատում էր
թուռն կտրտած վերարկուն կարկանդակ։
Հարկահանը կտպուրթեամբ հրեց դուռը և դա-
ման դէմքով ներս մտաւ. կանայք փախան թո-
նիր կողքից. Շերիֆը լրջացրեց իր թուռներին
առջիկած ժպտող դէմքը և զարմացած մտնողի
շարժումներին էր նայում։
Հարկահանի ետեւից ներս մտան նաև սուտարի-
ները, ձեռքերը սրբելի վրա դրած։
—Թերունի, ուղղակի դիմեց դէպի Շերիֆը.
հարկահանը և կանգ առաւ նրա առջև—քո ա-
նանական տուրքերիցդ տալիք է մնացել 167
դուրուշ, որը գումարելով իմ և սուտարիների ճանա-
պարհածախսի հետ, անում է 200 դուրուշ. վճա-
րիր ինձ այդ գումարը։
Շերիֆն ապշուրեցիկ նայաւ ոչինչ չը խօսեց,

յետոյ գոնաթափվեց, դողդոջուն ձեռքով ալիւրի
տուրակին յենլով բարձրացաւ, մի չեղտակի
հայեացքով նայեց իր դէմը յոխորտութեամբ կանգ-
նած հարկահանին և ասեց.

—Ես ոչինչ չունեմ տալու ձեզ. հեռացե՛ք այս-
տեղից։

Հարկահանը, որ կարծես սպասում էր այդ դի-
մադրութեան, աչքերն ուղղեց և գոռաց.

—Կու յանդգնում ես պարզեղջ չը տալ։

—Ես յանդգնում եմ քեզ յայտնելու, որ այժմ
իմ տուրքներից մնացել են 4 կով, 2 այծ և 20
ոչխար... այդ բոլորի համար, յանդգնում եմ յայտ-
նելու, յարեց նա հեղեղով—որ ես վճարեցի քեզ
100 դուրուշ փող, այսինքն օրէնքով զամլուշու-
րից 9 դուրուշ էլ աւելի... դու ինձ մօտ ունիս
մի քօչան 100 դուրուշ... ներսում էք իմ յանդ-
նութեանը։

Հարկահանը կատաղում էր, նա մի քայլ ևս
արեց դէպի ծերունին և գոռաց.

—Ծերունի, շատախօս, ասում եմ քեզ, որ 167
դուրուշ էլ պարտ ես ինձ, վճարիր քանի դեռ
չեմ բարկացել։

—Բարկանալը արդէն բարկացել ես, ասեց
Շերիֆը հանդարտութեամբ, որը յատուկ է
միայն նրանց, որոնք գիտեն թէ զիմացի յոխոր-
տացողը իրան չէ կարող փնտսել—բարկանալը

արդէն բարկացել ես, շարունակեց նա, միայն
յայտնիր ինձ թէ ինչ հաշիւից ես գոյացրել նորից
167 դուրուշը։

—Ինչ հաշիւից, բացականցեց հարկահանը—դամ-
ջուրի հաշիւից, շատախօս մօլլա, ինձ էլ չես կա-

որոնց գոյնը չլսնում է, ոչ պարտք են լինում և ոչ էլ պարտք այլ մի ինչ որ մոխրագույն կապույտ շողք են գցում: Այդ հիւանդութիւնը առաջ է գալիս յաճախակի յետ ածելուց և աղափոխելուց: Վերոյիշեալ հիւանդութիւնը առելի ենթակայ են այն գինիները, որոնք շատ քիչ թթուութիւն պարունակում են: Հինգ որ գինին սկսում է կապույտի խիւղի և կամ արդէն խիւղի է՝ պէտք է անմիջապէս դիմել թմրեցնել, ամեն մի հինգ վերջոյն առկայքն է 2 մոխրադառնի, թորնել հանգիստ 24 ժամ, ապա ստանձնել 10—12 օրից յետոյ տեղափոխել մի այլ տակաւ: Այդպէս վարելուց յետոյ գինին 2—3 ամսում անպատճառ կը սկսուի:

3) Գինու թթուութիւնը: Շատ անգամ գինին իր բնական համը փոխում է և թթուաշահում է: Մասնաւոր այդ երևոյթը յաճախակի է կրկնվում այն ժամանակ, երբ ամսը կիսատ է: Այդ դեպքում գինու երեսը ծածկվում է սպիտակ խաւար փառով: Սպիտակ փառը կազմված է մանր էակներից, որոնք մի տեսակ ֆերմաններ են և կոչվում են Գինու ծաղիկ: Գինու ծաղիկ կոչված ֆերմանները օդի ազդեցութեան տակ ընդունակ են լինում վերածել ալկոհոլ ջրի և զանազան թթուների, որի հետեանքն է լինում թէ գինու թուլանում և թէ թթուաշահում:

Այդ հիւանդութիւնը ենթարկվում են անձրեւային օր քաղած և չիրան սառը տեղ եւի ածած գինիները: Հետեանքն պէտք է խաղողը անձրեւային ժամանակ չը քաղել և չիրան տաք տեղ եւի ածել, որ արդէն նախատեսված են եղել մեր յօդուածներում: Թթուութիւնը և գինու ծաղիկը զարգանալուն նպաստում է ամանի կիսատ լինելը: Ուրեմն պէտք է աշխատել որքան կարելի է ամանները լիքը պահել և չարժանակ դուրսը լքել:

Եթէ արդէն հիւանդութիւնը սկսված է, պէտք է դիմել հետեանքն միջոցներին:

Եթէ ամսը կիսատ է և գինու երեսը արդէն փառով ծածկված է, պէտք է մի ձաղար իջեցնել գինու մէջ և ձաղարով գինի լցնել, մինչև որ ամանի գինին գոյ հասնի բերելի մաս և վայր թափվի հետ տանելով և փառը հետեանքն հիւանդութեան սկզբնապատճառը: Այդ միջոցը թէն հնչում է, բայց արմատական չէ: Պէտք է դիմել թմրեցնել—նրա ալկոհոլը առկայքնել նոյնպէս և թթուութիւնը պէտք է շտապեցնել: Նոյնպէս կարող է հիւանդութեան ընթացքը կանգնեցնել տաքացնելով:

4) Կրկն և փ: Գարնան տաք եղանակները գալուն պէս շատ անպատճառ գինիները պղտորվում են, տակաւի յատակները ուռում են և գինին հանգիստ չէ լինում, այլ շարժվում է: Դրա պատճառը հետեանքն է: Երբ գինին աշնանը լաւ եւի չէ եկել և ցուրտը վրա հասնելով այդ գործողութիւնը դադարել է, չաքարի մի մասը մնացել է

առանց վերածվելու և գարնան տաք եղանակի ազդեցութեան տակ ֆերմանները նորից արթնանում են, թթուութիւնից դուրս են դալիս և նորից աղիւղով շաքարի վրա, առաջացնում են նոր եւի, որից և այդ հիւանդութիւնը ստացել է իր անունը: Կրկնութիւնը շատ վտանգաւոր հիւանդութիւն չէ, որովհետեւ շատ հեշտ կերպով անցնում է: Դրա առաջն առնելու համար պէտք է տակաւի բերանը բանալ—մի քանի ժամանակից յետոյ գինին կը հանդարտվի և կը պարզի, որից յետոյ պէտք է գինին տեղափոխել, դրանով հիւանդութիւնը վերջանում է:

5) Գինու շուրճ և քաղ: Երբեմն էլ գինին համը կորցնում է, լաւ չէ պարզում, բայց առանց ալկոհոլի պակասելու—այդ հիւանդութիւնը յատուկ է վատ հասած և շատ հոտած խաղողից ստացած գինիներին: Միակ և ամենագործող միջոցը տաքացնելն է:

Այս բոլոր մեր նկարագրած հիւանդութիւնները պատահում են և կարմիր գինիների հետ, բայց առելի սակաւ: Յաճախակի պատահում է կրկնութիւն, թթուութիւն և դառնալով: Կրկնութիւն ժամանակ պէտք է նոյն միջոցներին դիմել, ինչ որ նկարագրել ենք սպիտակ գինու հետ պատահած ժամանակ: Նոյնն է և թթուութիւնը դիպուածում:

Գինու դառնալուն պէ: Երբեմն ապա կարմիր գինիները դառնալով են: Դրա պատճառն այն է, որ խաղողը լաւ հոտած չէ եղել և եւի լաւ չէ եկել:

Դրա առաջն առնելու համար պէտք է գինին տաքացնել, որի մասին կը խօսենք յաջորդ անգամ:

Երանա. Մ. Մուսիսեան

ՆԱՍՏԱԿ ԱՐԳԻՆԱՅԻՑ

Մարտի 11-ին

Մեծ պատի առաջին շաբաթն անցաւ, տակաւի Շիրակում սարսափելի ցրտեր են անում: Ճիւղը դեռ ևս հալվել չէ, այլ ծանր կերպով նստում է փառաւորապէս Շիրակի դաշտերի վրա, այն ինչ ամեն տարի Շիրակում այս ժամանակները վաղուց չէր զուրս եկած և արտերը վարած էին. իսկ այս տարի հակառակն է գնում. եթէ այսպէս շարունակվի, մինչև մարտի վերջը կամ ապրիլի սկզբները հազիւ երկրագործները սկսեն դաշտ դուրս գալ:

Յարդի և խոտի գինը սարսափելի կերպով թանգացել է, և ոչ մի տեղ չը կայ ոչ յարդ և ոչ խոտ. խեղճ գիւղացիք շարունակ մալերը քնում են, տանում մի գիւղից դէպի միւսը կերակրելու համար. յարդը դառել է չայի գին. յարդը որ մշտապէս ծախվում էր իր ժամանակին չափանքը ամենաթանգ գինը երեք ռուբլի, այժմն ըստնով հազիւ ճարվի. մի փոքր թէոյ յարդը ծախվում են 30—40 կ, որ մի օրը երկու մայի

չէ բաւականացնում, իսկ խոտը հօ առնել չի լինի: Անասնոց կերակուրը այն աստիճան պարպել է, որ ջարդատու և ջրորու գաւառները գիւղերի մալերը բերել են և Շիրակում են կերակուրում, և այնու իսկ պատճառով յարդի և խոտի գինը չափազանցութեան հասաւ, և չը կայ էլ ու չէ ճարվում այնքան որ բաւականացնէ, և այդ իսկ պատճառով շատերը կիսադիւր ծախում են մալերը:

Բարեկենդանի վերջին շաբաթում մի ցաւալի զէպք տեղի ունեցաւ Շիրակում: Ուղեւորները խաղաղութիւն մի երկրասարդին պէտք է պատկերէին: Բայց յանկարծ հիւանդանում է տղան, այնպէս որ մերձ ի մահ պառկած է լինում: Տղայի ծնողները նկատում են իրանց որդու անպտուկ դուրս թիւնը և աչքի առաջ բերելով, որ մեծ պարտքով հարս են ուղիւ, եթէ տղան մեռնի՝ հարսը իր կամքով ուրիշի է գնում, դիմում են այլ միջոցի, այն է ըսել կերպով պատկեր տղային, և այդպիսով էլ անում են. տղային դուռով վեր են հանում անկողնից, շալակելով տանում են կեկեղից, որ պտակին օրիորդի հետ, այն ինչ մերձ ի մահ հիւանդ օրովը բացարձակ ատում է. չինձ ուր էք տանում, ևս կը մեռնեն, ոչ որ ուշադրութիւն չէ դարձնում, և տանում են պատկուռ: Պատկի հետեանք օրը տղան մեռնում է, իսկ թշուառ հարսը մնում է մեռնողի ծնողի կամքի տակ: Զարմանալի երևոյթ, պատկող քահանան իրան ինչպէս է թող տալիս մեռնող տղայի անշուշտ դիակը հետ պատկել օրիորդին և նրան էլ թշուառացնել: Շիրակում այդպիսի օրինակներ հազար կան, քահանայի արարելի վրա հրաւիրում ենք ու՛մ հարկն է ուշադրութիւնը:

ՆԱՍՏԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

Բաթում, 17 մարտի

Որովհետեւ պ. Մարգիս Յովհաննիսեան ձեռնադրուած «Մշակի» 30-րդ համարում վերջապէս ճիշդ իմ հարցին ուղղակի պատասխանել ուզեցել է, առանց որ և է բարձր խրատների և ճշուրմանութեան՝ ես այժմ միայն կարեւորութեան արժանի դատելով նրա պատասխանը՝ այս անգամ վերջը կը տամ այդ կնճառի հարցին երկտողով:

Որքան իմ բարեկամ հարիւր հազարանոց պ. Յովհաննիսեանց և նրան պաշտպանող նորիկ յարգելի թղթակից պ. Ա. Ա. վերջնական եկեղեցու գետնի հարցի առթիւ, այնքան էլ աւելի ես և շատերը ուրախ են և դու, որ այդ ամենակարեւոր հոգային հարցը ու՛ր տաքով մեղաբանութիւնից յետոյ արթնացաւ լրագրի միջոցով և դորը հասաւ իր բուն նպատակին, այն է պարզապէս տարվել յանձնելու կամ յանձնել տալու եկեղեցու դոկումենտները ոչ թէ մի մասնա-

ւոր մարդուն, այլ նօ տալ ի ու ի ն, այդ գետնիւր ս. սինօդի վրա անմիջապէս հաստատելու համար օրինաւոր կալուածագրով:

Դրանից աւելի պ. Յովհաննիսեանցից ուրիշ ոչինչ չէինք ուզում և երբեք մի մաղի չպի չենք կասկածած, որ պարտք չէ ուղեցել այդ հոգը հաստատել ս. սինօդի վրա: Հաւատաւ եմ նոյնպէս որ, եթէ տեղիս քահանան և հոգաբարձութիւնը լուրջ կերպով վաղուց հոգս էին տալիս այս մասին՝ ինքնաթիւնը և անձնական բարեկամութիւնը մի կողմը դնելով, ժամանակից ի վեր առանց այսքան աղմուկի գործը վերջացած կը լինէր: Մինչև անգամ ներկայումս էլ հրակրում եմ յարգելի երեցելիների և քահանայի ուշադրութիւնը այս մասին, որ չը լինի թէ մոռանան այդ թղթերը նօսաբերելու մաս, առանց հետեանք կալուածագիրը շուտով ստանալու համար: Յանկալի է նոյնպէս որ պ. թղթակից Ա. Ա. այդպէս ինքնապատշաճ կերպով, փոխանակ իրերի դրութիւնը և առհասարակ Բաթումի մասին իր հաղորդած տեղեկութիւնները հաստատ աղբիւրներից իմանալու և այնպէս լրագրութեանը տալու, իր դատողութիւնները և երկակցացութիւնները մի կողմը թողնել: Մի օրինակ: Ո՛րտեղից է իմացել յարգելի թղթակիցը («Մշակի» համար 23), որ «մաքսատան հայ մշակն երբ հանգամանքից օգուտ քաղելով Բօտշիլիցի գնած թաց մեղակներ թիթեղները մաքրելու համար 2000 ռուբլի են պահանջել:

Թող յայտնի լինի ընկերոջին, որ այդպիսի թաց մեղակներ մաքրելը արժենում է ամեն մէկը 1—2 ռուբլի, որեմն 8000 մեղակի մաքրելը ճիշդնով աւելի կարծեսայ 2000 ռուբլուց: Համարելու համար, յարգելի թղթակցին հրաւիրում եմ իմանալ գործարանատերերից: Եթէ պարտք մեր աչքի առաջ կատարված, ամենքին յայտնի այսօրվայ դէպքի մասին այդպէս անձիշտ տեղեկութիւն է հաղորդում, ապա 8 տարուց առաջ Բաթումի անցքերի մասին ինչպէս կարող է ճշգրտութեամբ քննադատել անխաբար պատկերը: Նախատեսվածում: Մոյն կերպով էլ նկարագրած էր անցքները մեր Բաթումը (կարծեմ՝ Գալիսիական ստորագրութեամբ), թէ Բաթումը իր կերպարանքով դեռ չէ փոխվել թուրքի ժամանակից յետոյ և այն և այլն: Կարծես պարտն ճանապարհորդը բոլորովին հակառակն է ուղեցել զրուռ: Ընդհակառակն Բաթումը իր առաջադիմութեամբ, ամեն կողմով, իւրաքանչիւր 3—4 տարվայ ընթացքում բոլորովին կերպարանափոխվում է և ճանաչելի դժուար է լինում փողոցները քանի որ սուսկի պէս են բազմանում շինութիւնները անադին տարածութեան վրա և որա հետ միասին բնակարանները միտ թանգ են: Ինչու համար հանաք անել լրագրութեան հետ:

Արշ. Մատուրեան

Ուստի մի չնշտակի հայեացք ձգեց ծերունու վրա, քայլեց դէպի դուռը և անց:

—Կը տեսնվենք քեզ հետ, ծերունի:

—Ես միշտ գիւղում եմ, անց ծերունի:

—Գնա՛ք, զինուորներ, դարձա՛ւ հարկահանը սուարներին—մենք դրա հետ հայելը կը վերջացնենք երկրոյեան, երբ նախիրը գիւղում կը լինի:

Անց ու շտապեց դուրս գալու խրճիթից: Դրան մօտ դէմ առ դէմ եկաւ ջէլէբին, որը նայեց նրան հետաքրքրութեամբ և հարցրեց.

—Հէ, ստացա՞ր... բայց այդ ինչ գունաթափվել ես:

—Շատ կծանն է, մոռնաց հարկահանը քայլելով—երեկոյեան կը տեսնենք:

—Երեկոյեան էլ մութը կը լինի և դու այլ ես չես կարող ոչինչ տեսնել այս խաւար խրճիթի շուրջը... Խօսի՛ր որ եմ տալիս փախչել խաւարից: Հարկահանը չը պատասխանեց, մտածում էր:

Վ

Բայց ջէլէբին էլ պակաս չէր մտածում. նա միտածում էր թէ կարող է փոթորիկ բարձրանալ և ոչնչացնել իր փողոված տաւարները, խրճիթ իր ձեռքից:

Այդ միտքը նրան զբաղեցրեց ամբողջ օրը, պէտք էր նոր առնուրդը սկսելուց առաջ անպատճառ ապահովացնել իր պատրաստի գնված սպորանքը:

Մէկ մտածում էր թորնել հարկահանին, ձի հեծնել, տաւարներն առաջն առնել և ուղղակի քաղաք իջնել ու յետոյ վերադառնալ, բայց վախնում էր թէ հարկահանին կը բարկացնէր, մէկ

էլ մտածում էր տաւարները դնել Քօփալ գիւղի ջրէրը Հիւսէյն աղայի պատասխանատւութեան ներքոյ:

—Ո՛չ, կարող է պատահել, որ փոթորիկը նրա տանն էլ մտնի... բայց յանկարծ կանց անաւ մտածելուց և ծիծաղեց:

—Ինչե՛ր եմ մտածում, գոչեց նա—փոթորիկ... ինչքան վախկոտն եմ եղել. մեր երկիր և փոթորիկ, դա մինչև իսկ երազում չէ կարելի տեսնել... այն գիւղացիներ ու այս յիմար ծերունիներ վախեցրին ինձ... ինձ ինչ. ես խօսեմ ստիպողը, որ ծախեն. ես մի կողմնակի մարդ եմ, տաւար են առաջարկում ինձ առնելու, ես էլ իբր վաճառական, ի հարկէ, միշտ իմ օգուտս եմ փնտրում և ուղածս գինը տալիս եմ. կը տան՝ կառնեմ, չեն տայ, խօսեմ զօռով գնողը...

Այդպէս ինքն իրան խօսելով նա ճաշից յետոյ գիւղից դուրս եկել, գետն ի վեր քայլում էր. օդը սկսել էր աւելի խոնավանալ, անձրեւը դեռ կաթկաթում էր, փչում էր մի սառը քամի, իսկ երկինքը սև ամպերով հեղեղեալ մթնանում էր: Գաշտուրները սկսում էին դիւղ վերադառնալ, հեռում, մի սարի կրճիթ վրա պարզ երևում էր արածող նախիրը և չրանքը, որը մի ժայռի վրա ցից կանգնած, դիտում էր չրանկայը. իրանից բաւական շատ քայլ հեռու երեք անձիք կռայած գետի վրա լուսնում էին ինչ որ չորեր:

Մտածողաւոր աղան դեռ նրանց՝ չէր տեսնել.

Թէ և ուղիղ դէպի նրանց էր գնում:

—Այո, շարունակեց նա մտածելով.—գժութիւն է մտածել, թէ այս գիւղացիք կարող են ինձ կամ հենց նոյն իսկ հարկահանին զնաւ տալ... օ-

րէնքի ձայն—ասում էր գիւղացի ծերունին. հիմ, գիւղերը բաւական հեռու են և դրա ձայնը մինչև այդտեղներ հասնելը խեղդում են բաղմաթիւ պաշտօնեաների մթնոլորտի մէջ... ինչ պիտի անէ ծերունին. ինձ ոչինչ չէ կարող անել. ես մի կողմնակի թէլլիր 1) եմ, քիչ գին եմ տալիս, թող չը ծախեն, ես եմ գոռողը նրանց որ ծախեն, 100 դուրուշանց բանին 10 դուրուշ եմ տալիս. ախպէր, չէք ուղում, մի՛ ծախեք, ես 10 դուրուշից աւելի չունեմ մի 100 դուրուշանոց անասունի համար... մնաց հարկահանը. նրան էլ ոչինչ չեն կարող անել. նա էլ յիմար չէ, գիտէ թէ ինչ է գրում քօչաններին մէջ. կարդացողն ու է. 100 է ստանում՝ գրում է այն, ինչքան որ օրէնքով պահանջ ունի. քօչանի մէջ 20 է գրած, 50 է առնում. ապա, գնա հաստատիր, որ 20-ից աւելի է առել. ո՞վ է վկայ. գիւղացիք... հիմ, անեք դեռ բարեկամների կամ թշնամիների վկայութիւնները չեն ընդունվում. հենց ասեմք թէ ընդունվեցին ու ի՞նչ դիմել է քօչանին մեղադրվեց... տօ շատ մեծ բան է, որ մեղադրվեց. մեր պաշտօնեաներից որ մէկը չէ մեղադրվում և որ մէկն առանց արդարանալու է մնում. մեղադրվեց, մէկ 10 ոսկի սըրբան-նրան ու անա արդարացաւ:

Այդ միջոցին նրա աչքն ընկաւ նախիրին:

—Հիմ, կանգ առաւ նա և դէմքը կնճեց—բանը դրանում չէ. գանգատով ոչինչ, չեն կարող անել. բանը նրանումն է, որ յանկարծ վրա կը տան, տաւարներն կը խլեն ու ինձ էլ... անեք

1) Այդ բառն արարեցին և նոյնն է ինչ որ ջէլէբն քաղեց:

վերջն իրանք կը շեւտվեն, բայց ինձ ինչ, ինձ սպանելուց յետոյ կուզեն թող իսկի էլ չը պատժվեն... չէ, եթէ ինձ էլ ձեռք չը տան, տաւարներս կը տանեն, կը խառնեն այս նախիրի մէջ ու յետոյ... յետոյ թէ մարդ ես, արի ու գոռայ որ քեզից տաւար են խլել գիւղացիք... կը ծիծաղեն թիթղ բոլոր մատաղաքները... չէ, մի կերպով տաւարները պիտի քաղաք ուղարկել... Թէ և ոչինչ չի լինի, բայց աւելի լաւ է ապահովացնել տարանքս...

Յանկարծ նա կանգ առաւ. աչքերը փայլեցին ձեռքը ճակատին դրեց և գոռաց.

—Գտա՛յ:

Եւ արագ քայլերով դիմեց դէպի երեք անձիք որոնք նկատել էր: Մտարի դիտարկելն էին դրանք, որոնցից մէկն իր գուլպաներն էր լուսնում միտք տանքը մաքրում, իսկ երրորդն իր համար նշանադրեալ հանած նրա վրայից կան ընկած դիւղի ժապաւնեցնելն էր կարկառում:

Երեքն էլ նստել էին դետափում և դէմքը ջրին դարձրել. միայն 50 քայլ հեռուից ջէլէբը տեսաւ նրանց և նրանց նշանադրեալից՝ ճանաչեց:

Յանկարծ նրա մէջ մի միտք էր յղացել և այդ միտքն էր, որ արտափայլեց նրա աչքերից:

Նա արագ քայլերով մոտեցաւ գիւղացիներին և կրկ 10 քայլ էր մնացել նրանց հասնելու, հանգարտացրեց քայլերը, դիտարկել ձե ստացած պոկ տուցե մի քանի փունջ խոտեր և կռանալ մի ծաղիկ վրա հաղաց:

Նրա հաղի ձայնից գիւղացիները դուրսնեց

(Կը շարունակվի)

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

ԲԱՂԱՔԱՅԻՆ ԻԳԱԿԱՆ ԱՐՀԵՍԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԴՊՈՌՏԻ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՐԿԱՆՈՐ Ե ԲՆԱԿԱՆՈՐ

10 սենյակից բաղկացած, կամ Գոյովինսկի պրոսպեկտի վրա, կամ Երևանեան հրապարակի մօտ:

Առաջարկութիւնները խնդրում են ուղղել քաղաքային Ուսարաժա, մինչև 1 ապրիլի: 1—3

ՀԱՇԻԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ և Ֆրանսերէն լեզուին հմուտ մի հայ փափագում է որ և է ԳՈՐԾ առևտրական հաստատութեան մէջ, կամ գրասենեակում, խիստ չափաւոր ամսականով: Հասցեն հարցնել «ՄՇԱԿԻ» խմբագրատանը: 1—3

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

խնդրում է ընկերութեան անդամներին շնորհ թերեւ ներկայ լինելու ԸՆԻՀԱՆՈՐ ԺՈՂՈՎԻՆ, որը լինելու է կիրակի, մարտի 31-ին, առաւօտեան 11 ժամին, Ս. Նշան եկեղեցու դպրոցի դահլիճում: ԺՈՂՈՎԻՆ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆԻՔՆԵՐՆ ԵՆ՝ ա.) ընկերութեան 1890 թվի ելեմանից հաշիւ և 1891 թվի նախահաշիւ ընկերութեան ու հաստատութեանը և բ.) վարչութեան չորս փոխանդամների ընտրութիւնը: ԱՌԱՆՁԻՆ ՀՐԱԽԻՐ ՁԷ ԼԻՆԵԼՈՒ: 1—3

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՐԸ

ՖԵՐԻԿՆԱՆԻ ՇՄԻՏՏԻ

ՆԱԼ և ԴԱՄԱՅՆԱՆԹԻ

հարկան առակը, գերմաներէնից թարգմանելով ՅՈՎՀԱՆՆԻՍ ԼԱԼԱՅԱՆԻՑ:

Գինը 20 կոպէկ: Վաճառվում է Կենտրոնական զրաւաճառանոցում: 2—2

ՁԻՐԱՀԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Յ. ԹԱՅԻՐՈՎԻ ԵՒ Կ. ԱԼԻՍԱՆՈՎԻ

ԹԻՖԼԻՍԻՄ

Սրանով յայտնում է, որ գործարանի արդիւնները ՍՏՂԱՆԻ ԸՆՏԻՐ ՁԷԹԸ ֆունտանոց և երկու ֆունտանոց արտաւերում, նոյնպէս և ՀԱՍԱՐԱԿ ՁԷԹԸ փաճաւում են հետեւեալ խանութներում: 1) ԳԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՊԱՐԱՔՆԵՐԻ փաճաւում, ԿՈՎԱՍՏԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ մէջ, 2) Ա. Պ. ՅԱԿՈՐՈՎԻ մօտ, Գոյովինսկի պրոսպեկտում, իշխան Մուխրանսկու տանը, 3) ՇԱԳԻՆԻ «Русская торговля» անունով մազադրում, Գոյովինսկի պրոսպեկտում, իշխ. Օրբէլեանի տանը, 4) ԴԻԿՈՐԱՐՈՎԻ մօտ, Պուշկինսկի փողոցում, առան Բէկթարեգովի, 5) ՄԻՐՁԱԽԱՆՈՎԻ մազադրում, Պուշկինսկի փողոցում, Միրիմանովի տանը, 6) «Надежда» անունով ԲԱԺԲԵՆԻԿ-ՄԷԼԻՔՈՎԻ մազադրում, Միխայիլսկի փողոցում, Ուլանցովի տանը, 7) Դ. ԲԱԿԱՐՈՎԻ մօտ, Նիկոլայեւսկի փողոցում, սեփական տանը, 8) Ա. ԽՈՒԴԱԿՈՎԻ մօտ, Նիկոլայեւսկի փողոցում, առան Լոնգորի, 9) Մ. ԱՍՏԱՆՈՐՈՎԻ մօտ, Միխայիլսկի փողոցում, Սիլվիցկու տանը, 10) ԲԱՂԱՔԱՅԻՆ ԴՈՒՔԱՆՈՒՄ, Սոլդատսկի Բազարում, 11) ԲԱՂԱՔԱՅԻՆ ԴՈՒՔԱՆՈՒՄ Թուրքերի Մայրանի վրա և 12) ԲԱՂԱՔԱՅԻՆ ԴՈՒՔԱՆՈՒՄ Հաւաքարի հրապարակի վրա:

ՓՈԲԻ ԲԱՆԿԱՌԹԵԱՐԸ սեղանի ձէլը, ԱՌԱՋ ԱՄԱՆԻ փաճաւում է ԲԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԵՐԵԼԻՆԵՐԻ մօտ: 6—10

BATEAUX A VAPEUR FRANCAIS N. PAQUET ET COM.

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱԿԵ ԵՐ ԸՆԿ.

Շոգեհատերի կանոնադր. և ուղղակի երթևեկութիւն ՄԱՐՍԷԼԻՑ դէպի ԲԱԹՈՒՄ, չորեքշաբթի օրերը, երկուշաբթի մի անգամ, չորեքշաբթի 9/21 յունվարից սկսած:

ԵՒ ՓՈԽԱԴԱՐՁ

Բաթոնից Մարսել, մանկով հրապարակ, Սամսոն, և Կ. Պոլիս:

ԲԱԹՈՒՄԻՑ ՇՈԳԵՆԱԻՐԸ ԳՈՒՐՍ ԵՆ ԳԱԼԻՍ

Չորեքշաբթի, 27 մարտի (8 ապրիլի) չորեքու. ԱՆԱՏՈՒՄ — ԳԱՐԻԲ

— 10/22 ապրիլի — ՄԻՆԳՐԵԼԻԱ — ԺԻԲՈՒՆ

— 24 ապրիլի (6 մայիսի) — ՄԻՐԿԱՍԻ — ԺՈՇԵԼ

— 8/20 մայիս — ԱՆԱՏՈՒՄ — ԳԱՐԻԲ

և այլն, երկու շաբթի մի անգամ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ օրերը, 4 ժամին կէսօրից յետոյ:

Տօմարների գները ուղղակի երթևեկութեան Բաթոնից դէպի Պարիզ իսկական գնից պակսեցրած են:

Տեղեկութիւնների համար ճանապարհորդների և բեռների մասին թող բարեհաճեն դիմել ընկերութեան ագենտներին. ԲԱԹՈՒՄԻՄ պ. Գարանիօնին, Նաբերէժնայա, ԹԻՖԼԻՍԻՄ պ. Վիկտոր ԴԱՐՆՈՒՆ, Միշին-փողոցում, նախկին գնեւաղ ՏԵՐ-ԱՍԱՏՈՐՈՎԻ տանը, ԲԱԳՈՒՄ, Սամսոն Դիլգարովին, Կոլի-բիակինսկայա հրապարակ, և ՆՈՎՈՐՈՍԻՑ-ՍԿՈՒՄ պ. Լուի Բընօին: 4—10 (Ե. չ.)

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԻՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Բ. ՆԻՒԱՍԱՐԻՅԱՆԻ

(Կուկիա, Վորոնցովի արձանի հանդէպ)

Հի. անդերին ընդունում են առան օր, բացի կիրակի օրերից:

ԱՌԱՌՈՏՆԵՐԸ

ՆԱԽԱՍԱՐԻՅԱՆ—10—11 ժ. վերաբուժութեան (և առանցաղ) սիֆիլիսի և աչքացաղի:

ՐՈՒԴԿՈՎՍԿԻ—10—11 ժ. ներքին, երեխայոց և կանանց ց.

ԿԻՆ-ԲՈՒՇԿԻ ԻՍԱՀԱՅԱՆՑ—11 1/2—12 ժ. կանանց և երեխայոց ց.

ԿԻՆ-ԲՈՒՇԿԻ ՍՈՒՄԱՐԻՆՍԿԱՅԱ—12—12 1/2 ժ., կանանց և ներքին ց.

ՊՐՈՏԱՍԵՎԻԶ—12—1 ժ. աղանջի, կոկորդի և վրի ց.

ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—12 1/2—1 ժ. ներքին և երեխայոց ց.

ԵՐԵՎԱՆԵՐԸ

ԳԱՂԱՔԱՅԻՆ—5—6 1/2 ժ. կաշուի ցաւերի, սիֆիլիսի և վերաբուժութեան.

ՓՈՂՈՒՆԵԱՆ—5—6 ժ. ներքին, երեխայոց և ջղային ց. (Էլեկտրոտերապիա):

ՆԱԽԱՍԱՐԻՅԱՆ—6—7 ժ.

Վճար—50 Կ. Համալսարանի (Կոնսիլիումի) համար առանձին:

Հիւանդանոցի վերաբուժող բժշկապետ Նաւասարդեան

ВЫСОЧАЙШЕ

ТОВАРИ-

МЕХАНИЧЕСКАГО И ЧУ-

УТВЕРЖДЕННОЕ

ЩЕСТВО

ГУННО-ЛИТЕЙНОГО ЗАВОДА

БЕЛЛИНО-ФЕНДЕРИХЪ

ВЪ ОДЕССѢ.

Складъ и производство сельско-хозяйственныхъ и заводскихъ машинъ и орудій, какъ-то:

Постоянныхъ паровыхъ машинъ и котловъ разныхъ системъ и силъ, Мукомольныхъ мельницъ и всякаго рода принадлежностей къ нимъ. Щеретовокъ, вальцовыхъ поставовъ крупосѣкъ, буратовъ и всякихъ другихъ мельничныхъ машинъ системы Г. Даверио. Лѣсопильныхъ станковъ съ пилами. Конныхъ молотилокъ, и приводовъ, вѣялокъ, соломорѣзокъ, кукурузныхъ молотилокъ—ручныхъ, конныхъ и паровыхъ Прессовъ для винограда и сѣна. Маслобоекъ, брандспойтовъ и пасовъ. Конныхъ граблей «Голинсвортъ».

Производство котельныхъ работъ и отливка изъ чугуна и мѣди. Выпленіе всякаго рода заказовъ для паровыхъ вальцовыхъ мельницъ, винокурныхъ, пивоваренныхъ, сахарныхъ и другихъ заводовъ, вагоны для конножелѣзныхъ дорогъ.

Складъ локомотивовъ, паровыхъ молотилокъ, конныхъ молотилокъ со штифтовыми барабанами и конныхъ приводовъ извѣстной фирмы Клейтонъ и Шутлѳортъ въ Линкольнѣ, и Вѣйѣ.

Главный складъ жатвенныхъ машинъ и косилокъ «Желѣзная рама» и «Континенталь» Джонстона.

Единственный складъ вальцовыхъ станковъ

Г. ДАВЕРИО въ Цюрихѣ.

Заводъ имѣетъ свой собственный эллингъ для постройки пассажирскихъ и буксирныхъ пароходовъ, паровыхъ катеровъ, баржъ и проч. и принимаетъ заказы на поднѣіе на эллингъ судовъ для исправленія или окраски подводныхъ частей и ихъ корпусовъ.

Агентъ въ Ростовѣ н.Д. Г. Я. Золотухинъ, Николаевскій пер. д. Арт. Яблокова, противъ Реальнаго училища кв. № 8.

54—100 (Ե. չ.)

Մի պատուար ԸՆՏԱՆԻՔ կամենում է իր մօտ պահել գիշերօթիկ մանուկներ, աշակերտներ կամ աշակերտուհիներ: Ընտանիքի զուգանքը զուտաբար և որդի որդեղ ուսանում են գիմնազիաներում, առաջինը 8-որդ, իսկ երկրորդը 6-որդ դասարաններում, կարող են պատրաստել աշակերտներին ուսումնարանների ստորին դասարանների համար և թղթերի հետ կրկնութիւններ անել, նմանապէս պարագիւ նրանց հետ և հայոց լեզուից: Հասցեն հարցնել «Մշակի» և «Աղբիւրի» խմբագրատներում: 9—10

Молодой человекъ, КАНДИДАТЪ ЕСТЕСТВЕННЫХЪ НАУКЪ, хочетъ имѣть уроки. Объ адресѣ спросить въ редакціи «Мшакъ».

ՄԻ ԵՐԵՎԱՆԱՐԻ, ԿԱՆԴԻԴԱՏ ԲԵՆԱԿԱՆ ԴԻՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ, ՅԱՆԿԱՆՈՒՄ Է ՄԱՍՆԱԻՐ ԴԱՍԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ: Կարող է պատրաստել միջնակարգ դպրոցների համար և կրկնութիւններ անել: Ցանկացողները հասցեն կարող են խնայալ «Մշակի» խմբագրատանը: 4—5

ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ուժի հասցնելը տարածութեան վրա.

ԷԼԵԿՏՐՈՆ

ԳԱՋԱՅԻՆ ՆՈՐ ՇԱՐԺԻՉՆԵՐ

Օտտօ սիստեմայի, որոնք իրանք իրանց են ուղղում ու օժտում:

ՏԵԼԵՖՈՆՆԵՐԻ ՍԱՐԲԵԼԸ.

Գաղի համար — ամուսինց,

Էլեկտրական նշաններ.

— — — նաւթից,

ՋԱՆԳԱԿՆԵՐ

— — — անտրացիոնց,

ԳԱԼՎԱՆՈՎԱՍՏԻԿԱ.

— — — կէրօսինց

Էլեկտրոլիզ.

24

Ալյումւատրոներ, Էլեմէնտներ,

ՐՕՏՈՎԷ (на Дону)

ՇԱՆՔԱՐԳԵԼՆԵՐ.

1/2-ից մինչև 120 ձիու ոյժի:

Նախահաշիւներ և ծրագիրներ ձրաար.

БР. ГЛѢБОВЫ

Большая Садовая, 24.

Շոգեմեքենաներ միւծ արագութեան.

19—100 (Ե. չ.)

ՄԱՍՆԱԻՐ

(Массажное заведение)

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ ՕՐԻՈՐԻ Ն. ՄԱՏԻՆԵԱՆԻ

Ընդունվում են հիւանդներ՝ առաւօտները ժամը 11-ից մինչև 1-ը, և երեկոյանները 5—7 ժամը: Մասածը կատարվում է բժշկի հսկողութեան տակ:

ՀԱՍՑԷՆ. ՎԵԼԻԱՄԻՆՈՎՍԿԱՅԱ ՓՈԼՈՐԳ. № 30.

3—6 (Ե. և Ե.)

ՍԵԴՐԱԿ ԹԱՐԱՅԵԱՆՑԻ

ԳՐԱՎԱՅԱՌԱՆՈՑՈՒՄ

ԲԱԳՈՒ քաղաքում ընդունվում են ամեն տեսակ գրքեր կոմիտայով փաճաւելու համար: Հասցեն. Баку, книжная торговля, Седрака Тараянца. 8—10 (Ե. չ.)

ՄԻ ԵՐԵՎԱՆԱՐԻ ՓՈՐՁՎԱԾ ՀԱՇԻԱՊԱՀ ցանկանում է ծառայել կօնտրաններում կամ առևտրական տներում: Աւարտել է իտալական ամբողջ հաշապահութիւնը: Գիմել Մ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆՑԻ տպարանը, Троицкій переулокъ, № 11. 3—8